

KMETOVOALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje **Gustav Pire**, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje. Vse inserate zunaj Kranjskega sprejemata le Haasenstein & Vogler na Dunaji (Wien, I., Wallfischgasse Nr. 10).

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah števil. 5.

Št. 18.

V Ljubljani, 30. septembra 1889.

Leto VI.

Obseg: Splošna kmetijska in gospodarska razstava l. 1890. na Dunaji. — Bakreni vitrijol v trtarstvu in javno zdravstvo. — Podkova brez žebjev. — Pitanje. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Inserati.

Splošna kmetijska in gospodarska razstava l. 1890. na Dunaji.

To veliko razstavo bode priredila c. kr. kmetijska družba nižavstrijska s pripomočjo vlade v rotundi dunajskega prtra. Otvorjena bode od 15. maja do 15. oktobra l. 1890. ter sestavljena iz nastopnih skupin:

A. Stalna razstava. I. skupina: Kmetijski pridelki (izimši hmelj in zelenjad) (avstro-ogrsko). II. skupina: Izdelki kmetijskega velikega in malega obrta (avstro-ogrsko). III. skupina: Pridelki gozdov, izdelki gozdarskega velikega obrta in pripomočna sredstva za njih izdelovanje (avstro-ogrsko). IV. skupina: Lovstvo (avstro-ogrsko). V. skupina: Vinarstvo in kletarstvo (avstro-ogrsko). VI. skupina: Ribarstvo (avstro-ogrsko). VII. skupina: Čebelarstvo (avstro-ogrsko). VIII. skupina: Vrtnarstvo (avstro-ogrsko). IX. skupina: Kmetijski in gozdarski stroji ter orodje (mednarodna). X. skupina: Stroji in orodje za kmetijski veliki obrt (mednarodna). XI. skupina: Mlekarstvo (poraba mleka), stroji in orodje (mednarodna). XII. skupina: Domač obrt. XIII. skupina: Veliki in mali obrt, kolikor pomagata kmetijstvu. XIV. skupina: Pripomočna sredstva gospodarska (umetna gnojila, kupčijska krmila in kemijski izdelki za kmetijske in gozdarske namene) (mednarodna). XV. skupina: Živinozdravstvo (mednarodna). XVI. skupina: Kmetijska melioracija, stavbarstvo in merstvo (mednarodna). XVII. skupina: Kmetijsko-gozdarsko šolstvo, slovstvo in poskusi (mednarodna). XVIII. skupina: Preskrbovanje velikih mest z živežem in poraba odpadkov iz takih mest (mednarodna).

B. Začasna razstava. I. skupina: Konji (avstro-ogrsko). II. skupina: Goved (avstro-ogrsko). III. skupina: Prašiči (avstro-ogrsko). IV. skupina: Ovce (avstro-ogrsko). V. skupina: Vrtnarstvo (avstro-ogrsko). VI. skupina: Sadjarstvo (avstro-ogrsko). VII. skupina: Perutnistvo (mednarodna). VIII. skupina: Ornitologija (mednarodna). IX. skupina: Psi (mednarodna). X. skupina: Mlekarski izdelki (avstro-ogrsko). XI. skupina: Hmeljarstvo (avstro-ogrsko). XII. skupina: Zelenjadarstvo in poraba zelenjadi.

Podrobne programe in zglasilne pole je dobiti v pisarni c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani, v Salendrovih ulicah št. 3.

V nastopnih vrsticah navajamo še važnejša določila glede udeležbe pri tej razstavi, opomnimo pa, da hočemo ob svojem času glede tistega, kar je za Kranjsko posebno važnosti, še kaj podrobnejšega prijaviti.

Prijave za udeležitev v skupinah I. do XVIII. je c. kr. kmetijski družbi najkasneje do 31. oktobra poslati.

O pripustitvi in o definitivni odmeri prostora odločuje generalni komitej. Komitej ni primoran navajati vzrokov, ako je odklonil kak predmet. Kadar preteče čas, ki je odmerjen za zglastev, dobi vsak poročilo, koliko prostora se mu je odmerilo, in pa dotično pripustnico.

Razstavniki bodo deležni daril, ki bodo častne diplome, svetinje, denarji in častne priznambe, za kar se bode porabilo 50.000 gld. Za posebne odlike določena so sotrudnikom posebna darila.

Razstavljene predmete bode razsojal in priznaval darila poseben odbor, o katerem se bodo določila še oglasila.

Posamezni razstavniki in skupni, izimši velike izložbe posameznih razstavljalcev, morejo svoje izdelke razstaviti le v dotičnih skupinah, in sicer po gori navedeni razdelitvi. Od tega določila so izjeti razstavniki velikih izložeb.

Najemščine za prostor bode plačati: Za 1 m^2 na prostem 2 gld.; za 1 m^2 v gozdnem vrtu 4 gld.; za 1 m^2 v pokritem prostoru, in sicer prosto stoječem 10 gld.; za 1 m^2 ob steni, in sicer s poldrugim metrom višočine 6 gld.; za 1 m^2 višočine 3 gld.; za 1 m^2 stene 3 gld.; za 1 do 3 vrste po 3 steklenice v skupini vinarstva 5 gld.; za vsako vrsto s 3 steklenicami več pa po 2 gld.

Generalni odbor si pridržuje pravico, da sme za izložbe, katere bi bile posebno zanimive za razstavno podjetje, nadalje pri velikih podjetjih, kakor pri razstavi javnih zavodov, društev itd., na podlogi posebnih določil dovoliti znižano najemščino. Za skupne izložbe velja glede najemščine vse tisto, kar za posamezne razstavnike.

Najemščino za prostor je plačati v dveh enakih obrokih, in sicer prvo polovico ob zglasitvi, drugo pa ob prejemu pripustnice.

Deželna komisija za splošno kmetijsko in gospodarsko razstavo l. 1890. na Dunaji.

Bakreni vitrijol v trtarstvu in javno zdravstvo.

Sp. Iv. Bolle, ravnatelj c. kr. poskušališča za svilarstvo in vinarstvo v Gorici.

Po mnogih izkušnjah v preteklih petih letih na Francoskem, v Avstriji in v Italiji bi bilo misliti, da je minila vsa bojazen, da bi utegnili nastati kaka nevarnost javnemu zdravstvu vsled uporabljanja bakrenega žveplika v boji proti peronospori.

V resnici zagotavljajo najveljavnejši kemiki na podlogi natančnih preiskav producentom in konsumentom, da se ni prav nič bati, da bi se v grozdji ali v vinu takih trt, ki so bile škropljene z bakreno-apneno zmesjo, nahajalo toliko bakra, da bi škodilo zdravju. Če se je tudi jako občutljivim kemičnim reakcijam pokazalo kaj take rude, bila je njena množina vendar zelo majhna, manjša nego desetinka miligrama v litru vina. Proti takim množicam se niso upirali niti zdravstveni specialisti, niti moralne skupščine, niti gosposke, kojim je skrbeti za javno zdravstvo, pa tudi niso imele povoda, da bi bile postopale s prepovednimi naredbami. Z bakreno-apneno zmesjo so začeli v kratkem povsod škropiti, nikdar ni bilo prilike tožbam, in tako so praktične izkušnje potrdile zagotovila večakov.

Pri vsem tem se raznašajo vsako leto vesti po deželi, da se je ta ali on ostrupil, ker je zobal grozdje, ali pil vino z bakrenim vitrijolom poškropljenih trt, in take govorce gredo od ust do ust, in tudi časopisi prinašajo take senzacijske vesti ter vznemirjajo ž njimi brez vzroka malovedno ali prelahkoverno ljudstvo. Čudno je pri tem, da take govorce zadevajo vsako leto skoro vedno iste slučaje in da se sučejo tudi okoli istih krajev in celó istih oseb, redkokedaj pa je slišati kaj novega. Zdaj pravijo, da se je delavec lotila huda griza, ko so v nekem vinogradu škropili trte; zdaj, da je kak deček obolel, ker se je nazobal poškropljenega grozdja; drugič se sliši o celi družini, da se je strašno slabo počutila po takem grozdji, in zopet drugod so poginile živali, koje so se slučajno najedle z vitrijolno zmesjo pomazane

piče — in ne daleč od tod se nahaja celó kmetija, kjer — kakor pravijo — pogineta vsako leto redno po dve kravi, če ne več, iz enakega vzroka.

Premnogokrat smo se uže potrudili, da bi pozvedeli, ali se mora vendar za trohico resnične take govorce, a odgovorili so nam vsakokrat, da je raztrošena vest čisto izmišljena, ali pa, da je sumnjivega slučaja krivo vse kaj drugega nego baker.

Pogostoma je izvirala govorca od oseb, koje so hotele s tem opravičiti svojo nemarnost, da niso škropile.

Predno smo priporočali trtarjem, naj proti peronospori škrope trte s takimi zmesmi, katerim se prideva tudi bakreni vitrijol, hoteli smo znanstveno preiskati vse to, česar treba, da se lahko sodi s popolno gotovostjo, ali utegne uporaba takih snovi škoditi javnemu zdravstvu ali ne.

Te nadrobne preiskave, katere smo zvrševali s tako natančnostjo, kakersna je le po novobodni analitični kemiji mogoča, pokazale so, da se ni nikakor bati, da bi z omenjeno zmesjo poškropljeno grozdje ali dotična vina zdravju kaj škodovala.

V zadnjih letnikih glasila c. kr. kmetijskega društva v Gorici smo v raznih člankih razložili, po kakih načinih smo preiskavali in kake analitične podatke smo dosegli; ti se popolnoma ujemajo s tem, kar so dognali francoski in italijanski večtaki. Zdi se nam primerno, da objavimo te rezultate svojih preiskav, da prepričamo vse tiste, kateri bi, bodisi da jih ne poznajo, bodisi da preveč verjamejo raznesenim govoricam — utegnili še misliti, da ni prav, da se rabi baker proti peronospori.

Grozdi — s hlastinami vred — takih trt, katere so se obilno poškropile z bakreno-apneno zmesjo z 8 % bakrenega vitrijola — po prvotni formuli — imajo v vsakem kilogramu povprečno 6 miligramov bakra, ki se skoro ves drži hlastin; iz takega grozdja narejen mošt nima več nego okoli 1 $\frac{1}{2}$ miligrama bakra, kateri se po kipenju poleže, tako da ostanejo v litru izčiščenega vina samo desetinke miligrama te rude.

Če pomislimo, da so ti bakreni sledovi ne samo neznatni, ampak da se nahajajo na grozdji, pa tudi v moštu in vinu nerazpustno združeni in da se torej neposrednje ne morejo spojiti, razumemo lahko, da ne morejo prav nič vplivati na zdravje. Poudarjati pa moramo, da smo našli te sledove na grozdji takih trt, katere so bile škropljene z močno zmesjo, ko je po škropljenju nastopilo precej suho vreme; veliko manjši, ali kar izginljivi sledovi se kažejo pa tedaj, kedar se trte škropé z raztanjšano zmesjo, imajočo 2 do 3 % bakrenega vitrijola, in kedar jih je pogosto deževje izpiralo.

Zdravniki zapisujejo otrokom ob nekaterih kožnih boleznih po večkrat do 50 centigramov, kar je enako 500 miligramom, raztopljenega bakrenega sulfita, pa ne nastajajo vsled tega nobeni hudi nasledki.

V prav mnogih jedilih in pijačah, ki jih uživamo po kaj več, nahaja se baker v razpustljivem stanju ter prihaja od posod, v katerih se ona jedila in pijače izdelujejo, in to v veliko večih množinah, nego v vinu škropljenih trt; da ne navajamo drugih, naj omenimo sočivnih konserv in posebno graha in fižolčka v konservah, katere po mnogih deželah vsak dan uživajo, dasi imajo v vsakem kilogramu do 200 miligramov bakra; potem piva, katero pijo v Gorici in drugod, pa tudi vode, napejlane po bakrenih ceveh; oboje je pogostoma veliko bolj napojeno z bakrom, nego zgoraj omenjeno vino.

Naposled so vino, katero so v zadnjih petih letih pridelali po vinogradih, škropljenih z bakrenim vitrijolom, povsod radi kupovali, ker je bilo narejeno iz popolnoma

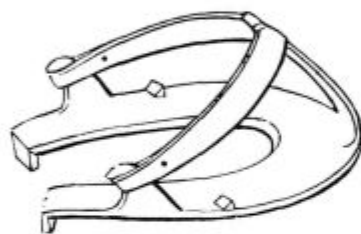
zrelega grozdja, pa tudi po viših cenah, nego vino iz neškropljenih vinogradov; prvo je pošlo v kratkem času, in nihče ni tožil zaradi nasledkov, drugo pa je ostalo v kleteh, če se ni pokvarilo ali pa prodalo po ničevi ceni.

To je nedvomna resnica, ki bi morala po vsem tem, kar smo zgoraj razložili, prepričati tudi najtrdo-
vratnejšega neverneža, posebno pa tiste, kateri se dajo po praznem blebetanju pregovoriti, da v svojo največo škodo nič ne store zoper peronosporo.

Iz „Gosp. lista.“

Podkova brez žeblicev.

Vsak gospodar, ki ima mnogo opravila s konji, ve, koliko neprilik mu delajo kopitne bolezni njegovih konj. Ni samo škoda, ker mora bolan konj počivati v hlevu brez dela, ampak tudi konjeva vrednost se zmanjšava, posebno če pride kakemu mažaču v roke. Mnogo je kopitnih bolezni, ki so take, da konju ne smemo pribiti podkove. V tem slučaju konj seveda toliko časa ni raben, dokler je bolan; nepodkovano kopito se pa še drugače kvari. Večina teh bolezni je taka, da konja samo zato ni rabiti, ker je bos, podkove pa ne smemo pribiti. Zaradi tega so izumili angleški kmetovalci podkovo, katera se da tako pritrditi na kopito, da za lahko delo prav dobro drži, če tudi ni pritrjena z žeblici. Podoba 34. kaže tako podkovo.

Podoba 34.

skoraj do kopitnega svitka. Počez čez ta rilec je pritrjen železen trak, ki se takrat, kadar se podkova natakne na kopito, okoli rožene stene ovije ter potem s konci zatakne v klina, ki se dvigujeta na vsaki strani podkove. Ker je kopito odzadi ože, naravno je, da podkova prav dobro drži, če konj ne opravlja pretežkega dela in ne hodi po prav slabih potih.

Razne reči.

— **Rezanje rezanic.** Rezanice so temeljna podloga vinogradu, ki se iz nova zasadi ali obnovi, od njih je zavisen uspeh in pridelek. Če se vinograd iz nova zasadi, mora se dobro rigolovati in potem z ukoreninjenimi trtami zasaditi. Le te se vzgoje iz rezanic v trsnici, teh pa narežemo spomladi ali jeseni v svojem vinogradu. Ko je minula trgatav, in se je trtam osulo listje, težavno je spoznati posamezne vrste in naravnost nemogoče ločiti trte, ki dobro rode, od onih, ki manj rode ali pa prav nič. Vsak skrben vinogradnik bode pred jesenjo, ko poide po vinogradu, zaznamoval trte, ki bi bile kazne za nov nasad, katere se odlikujejo s tem, da so zdrave in rodovite. Zaznamoval bode pa tudi slabe trte. S tem, da bode zaznamoval slabo trto, preveril se bode, da tudi prihodnje in tretje leto nič ne rodi, ter jo bode odstranil. Če hočemo dobiti rezanic, pa jih je še posebno vredno zaznamovati, kajti potem jih vzamemo od najboljših trt, kakor kmet najboljše žito porabi za seme. Če se rezanice režejo jeseni, je toliko boljše, ker potem v vinogradu ne zmrznejo, a treba jih je po zimi dobro shraniti. V zemljo v trsnici vtaknene rezanice

bodo prihodnje pomlad, če so zdrave, že pognale korenine in se lahko rabijo za nasajanje. Pri izbiranju rezanic je pa treba gledati, da niso le od zdravih trt, ampak da so tudi same zdrave.

— **Ravnanje z živino po leti.** V začetku poletja, dokler je še pomladuja mokrota, je navadno dovolj zelene krme, pozneje, če je dolga suša, pa je večkrat jako primanjkuje. Z drugo polovico pokaže se navadno neugodni vpliv nezadostne krme, z veliko poletju vročino pa tudi prihajajo tako imenovane poletnje bolezni: vranični prisad, gnila mrzlica, driska, griža, vnetje možganov, katere bolezni se rade na hudo obrnejo. Da trajna letuja vročina ne škoduje živini, treba je proti njej posebno varovati prežvekovalce in prašiče. Zato naj se živali ob vročih dneh le zjutraj zgodaj in zvečer pozno gonijo na pašo. Za čisto in hladno pitno vodo v hlevu in na paši je tudi treba zadostno skrbeti. Poklada naj se lahko prebavna sočna krma, nikakor pa ne težko prebavna živila in taka, ki gredo močno v kri. Koristno in zdravo je dajati živini kislaste pijače, zlasti delavnim živalim; najboljša je voda, če se jej prilije nekaj dobrega jesilca. — Pazi, če kako živinče ne prebavlja slabo. Če gre od kake živali le malo ali pa suho blato, morda celo pomešano z žmuklji sluzi in krvi, pošlji takoj po živinskega zdravnika — Soparni, vroči hlevi so jako nezdravi, pa tudi po noči hlev dobro prezračuj; gnoj spravi vsak dan iz njega in večkrat poškopri po njem z mrzlo vodo. Vsekakor pa za sredi poletja prihrani nekaj krme, da živina ne bode stradala, kar je vzrok mnogim boleznim.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 129. Moja krava, sicer vedno zdrava, dobila je bolezen, ki se s tem znači, da ima čisto suho kožo, mršavo dlako in bolne oči. Ob začetku bolezni je krava še vedno rada jedla, sedaj ji pa tudi jed ne tekne več, in mleko ji hitro pohaja. Poskusili smo uže marsikaj, domač kovač ji je tudi uže puščal, a vse zaman, krava je vedno slabša, in ko Vam pišem to pismo, ima uže tako pusto kožo, da kar poka, kadar jo primemo. Kaka je ta bolezen, kaj je vzrok in kako zdraviti od nje? (J. G. župnik v Ž. g.)

Odgovor: Bolezen, katero popisujete, je kožni ovčič, ki nastane, če se večkrat prehladi koža ter vsled tega ne more delovati. Bolezen se rada prikaže pri živini, katera je po vse dni na paši, in to tudi ob deževnem vremenu, nadalje pri živini, katera je premalo snažena, največkrat pa ob hitri izpremembi vremena, zlasti če spehano in vročo živino ujame dež. Ako se živina kmalu ne ozdravi od kožnega ovčiča, močno shujša, izgubi mleko, in slednjič pritisne prsna ali trebušna vodenica, za katero žival tudi pogine. Uže iz tega morete razvideti, da je bilo puščanje nespametno, ker kožni ovčič ni nasledek obile ali slabe krvi ter tudi ni vnetje. Zdravi se od te bolezni, če se odstranijo vzroki, in koža pridno snaži. Žival naj dobiva dobre in tečne krme, ne bodi v preveč toplem hlevu in vsak dan naj se nekaterikrat dobro s slamo obdrgne. Priporočajo pa drgniti tako bolno govedo z zmesjo od enega dela terpeninovega olja in 4 delov navadnega olja. Ta sredstva zado-
stujejo ob pričetku; ako je pa bolezen uže hujša, ter je žival tudi uže medla, pa je dajati zdravil, katera ožive prebavljanje in izhlapevanje kože, kakor žvepca, brinovitih jagod, encijana, vinskokislega antimonovega okisa (Brechweinstein) i. t. d. Vzemite na pr. vinskokislega antimonovega okisa 4 grame, žveplenega cveta 15 gr., encijanovega praška 30 gr. in zmešajte to v steklenici z brinovim čajem. Te zmesi dajate bolni živali po dvakrat na dan. Ako se je pa uže vodenica pričela kazati, pa je bolje žival zaklati.

Vprašanje 130. Poročam Vam, da imam na svojem

vrta pritično hruško, katera je letos prav slabo uspevala. Perje ji je počrnelo ter uže pred mesecem dni odpadlo, a sedaj pa drevo cvete tako lepo, kakor spomladi. Ako se Vam to zdi zanimivo, poročajte o tem v „Vrtnarju“, ob enem pa prosim, razjasnite, od kod prihaja to pozno cvetenje, o katerem se sploh večkrat po listih bere. Omenjam, da je moje hrušvo drevo na kutno cepljeno, da je pričelo zgodaj roditi in da je bilo skoraj vsako leto zelo rodno. (Z. J. na Pr.)

Odgovor: Cvetenje sadnega drevja jeseni je za nas zelo malo zanimivo, zato oprostite, da te novice ne vzprejmemo za novico v naš list. Veseli nas pa, da ste nas s svojim pismom opozorili na reč, o kateri bi uže davno bili lahko nekaj napisali ter s tem odvzeli zanimivost enakim novicam, ki se vsako jesen ponavljajo po naših listih. Ako drevje konec poletja ali jeseni cvete, ni nič izrednega in tudi nič čudnega, marveč je to znamenje, da je drevo oslabeledo, bolno ter da bo prihodnje spomlad skoraj prav gotovo poginilo. Vzroki so pomankanje živeža, oslabeenje vsled velike plodnosti v prejšnjih letih, neprimkladna zemlja, bolezen na listji, vsled česar listje odpade pred časom, toča spomladi, katera listje uniči, podloga, ki ima slabšo rast nego les nad njo i. t. d. Ako je samo pomankanje živeža in sploh po drevesu pretakajočega se soka, dá se drevo še rešiti, če mu precej gnojimo z dobrim, tekočim gnojem, drugače pa ni pomoči. Ako cepite na pr. na beli trn hruško, rodila Vam boede prav kmalu in obilo, a čez malo let Vam usahne ter navadno tisto leto prej, predno pogine, cvete še enkrat jeseni.

Vprašanje 131. Imam še mladega in dobrega konja, ki ima le to sitno razvado, da lovi z repom vajete, in če se mu to posreči, postane pa nemiren in bije tudi z zadnjima nogama. Ali je to le razvada, ali pa morda nasledek kake nepravilnosti v repni kosti? Ali je mogoče to nepriliko odpraviti? (D. L.—r v H.—c.)

Odgovor: Da lovi konj vajete, ni nič drugega nego razvada, katero ima mnogo konj. Tu treba le potrpežljivosti in pozornosti ob vožnji, ker se tudi lahko nesreča pripeti. Ako namreč konj vajet ujame, voznik pa ga hoče s silo izpod repa potegniti, postane občutljiv konj nemiren, zdirja, in ker je tist vajet tudi bolj napet, pa konj navadno zavozli v stran. Najlaže je mladega konja odvaditi takih muh, če ne more vajetov loviti. To se doseže, ako voznik drži vajete dovolj visoko in vedno primerno napete. Priporočajo tudi rep privezati na repov jermen, kar je pa mučenje, ker se konj ne more braniti muham. Ako konj vajet ujame, ne sme voznik vajeta vleči, ker ga konj potem še bolj krčevito drži, ampak vajet naj popolnoma izpusti ter konja z bičem nekoliko pošegeta po hrbtu, konj potem z repom tja mahne, koder ga segeče, pri tem pa vajet izpusti. Nekateri konj pa tudi na ta način ne izpusti vajeta, takega je pa najbolje ustaviti in mu z roko rep vzdigniti ter vajet vzeti.

Vprašanje 132. Oprostite, da Vas prosim svéta. Imam zelo veliko senožet, katero sem kupil pred nekaterimi leti, ko sem se semkaj preselil. Ljudje pravijo tod, da je bila senožet pred kakimi dvajsetimi leti veliko boljša, da je raslo na njej goveje seno, sedaj pa raste večinoma le kisló, konjsko seno. Sosedje mi svetujejo travnik dobro zagnojiti, ker pravijo, da gnoj privabi sladke trave. Kaj naj počnem, da zboljšam senožet? (F. P. v F.—d.)

Odgovor: Gotovo lahko izdatno zboljšate senožet z gnojem. Senožet ne potrebuje nič manj gnoja nego njiva, le laže jo gnojimo, ker jo lahko z najboljšim uspehom polivamo z gnojnico, katero moremo po zimi po zmrzlih potih voziti na sneženo odejo. Prevlačiti travnik spomladi z brano, da izrujemo mah in zrahljamo zemljo, je tudi neogibno potrebno delo, ako hočemo mnogo dobrega sena pridelati. Kisle trave pa niso nasledek pomankanja gnoja v zemlji, ampak nasledek preobite vlage. Poprej se je morda podzemeljska voda z Vašega trav-

nika lahko odtekala, sedaj pa zastaja, a travnik prihaja čedalje bolj močviren, če tudi na površji ni še zapaziti. Glejte, da odpeljete na ta ali drug način podzemeljsko vodo, iztrebite stare in naredite nove jarke, prebranjate spomladi do dobra senožet, da more preobila voda hitreje izhlapevati, in videli bode kmalu najboljši uspeh, ki Vam boede stotero pavračal Vaš trud.

Vprašanje 133. Kaj mi je storiti v nastopnem slučaju: Nekaj dni uže moli moja najboljša krava precej po krmljenji jezik iz gobca, kar ji brani prežvekovati in dobro prebavljati. Bojim se, da mi ne zmedli, kajti mleka ima uže vidno manj. Tu pri nas nihče še te bolezni ni videl, nobeden je ne zna zdraviti, a jaz bi rad kravo kmalu ozdravil, prvič, ker je zelo dobra, drugič pa, ker se vidi, da krava pri tem precej trpi. Ljudje pravijo, da je pičena od kače.

Odgovor: Kadar pri nas ljudje ne vedo vzroka kaki bolezni živinski, pravijo, da je pičena od kače. To je pa vedno vraža. Ako je žival res pičena od strupene kače, oteče tisto mesto, počrni vsled prisada, in če ni hitre pomoči, žival v nekaterih urah tudi pogine. Da Vaša krava jezik iz gobca moli, lahko je dvoje krivo. Prvi vzrok je morda ranjen jezik. Nabere se namreč na jeziku in tudi pod jezikom iz krme mnogo bodeče nesnaga, kakor plev in žitnege resja itd., kar se vse zatakne vanj. To boli kravo in zato moli jezik iz gobca in maha z jezikom. Jezik je treba takih reči osnažiti, potem rane z jesihom izmiti ter jih namazati z zmesjo od česna in strdi. Mažite toliko časa, da se jezik ozdravi. Drugi vzrok utegnejo biti mozolji na jeziku. V tem slučaju drgnite jezik po mestih, koder so taki mozolji, s soljo in ponovite to tolikokrat, da mozolji izginejo, in da jezik ozdravi.

Vprašanje 334. Ker sem mislil vzrediti svojega žrebca za plemenjaka, a sedaj, ko je štiri leta star, pa vidim, da ni za to, moral bi ga rezati, a se bojim, da je uže prestar. Kaj je Vaše mnenje? Ali ni prenevarno? (A. B.—r. v G.)

Odgovor: Brez skrbi lahko daste rezat štiriletnega žrebca; vsaj v naši živinozdravnici režejo vsako leto cesarske žrebce, ki so po 20 in tudi po več let stari, a mi ne pomnimo, da bi bil zaradi tega še katerikrat takšen konj pri nas poginil. Ako daste žrebca rezati veččaku ob stanovitnem, ne premrzlem vremenu, smete biti brez skrbi.

Vprašanje 135. Zaredilo se je v moji hiši toliko pajkov, da jih ni moči pregnati. Kar vse prepregajo s pajčevino in vrhu tega delajo še mnogo neprilik. Ali ni moči s čim pregnati tega mrčesa? (C. G. v K.—k.)

Odgovor: Ne vemo Vam skoraj kaj drugega svetovati, nego imejte, če je mogoče, v svojem stanovanji pičca, ki sme prosto okrog letati. Najboljša bi bila taščica ali pa skorec.

Vprašanje 136. Včasih smo doma prav lahko prodali volno, sedaj pa redkokedaj kedo za njo povpraša. Ali bi ne bilo mogoče kar naravnost v fabrike volne prodajati ali sploh kam ponuditi? (Fr. Z. v Br.)

Odgovor: Na Dunaji je več trgovcev, ki skupujejo surovo volno. Pošljite enemu ali drugemu vzorec (mušter) ter ga vprašajte, če kupi in po kakšni ceni. Kupci s surovo volno so na pr.: Herman Bresch, Wien II., Lilienbrunngrasse 18. — Jakob Freund, Wien II., Praterstrasse 30. — Adolf Kaufmann, Wien II., Czerningasse 7. — Sigmund Kopetzky, Wien II., Grosse Mohrengasse 17. — R. Stotz, Wien I., Schellinggasse 7.

Vprašanje 137. Ne samo meni, ampak sploh gostilničarjem, vinskim trgovcem in tudi Dolenjcem bode ustreigli, ako svetujete, kako delati s praznimi sodi, da ostanejo zdravi. Jaz imam glede tega zelo slabe izkušnje, ker se mi vsled izprijenega sode mnogo vina pokvari. (Š. T. gostilničar v G.)

Odgovor: Radi Vam verjamemo, saj pa ni čuda, ko vemo, kako malo kletarstva znajo gostilničarji. Žalibog si te vrste ljudje ne dade nič dopovedati, ker je pri nas vsak, ki

je imel kedaj nekaj litrov vina v kleti, vsaj po svojem mnenju, nedosežno umen kletar. Sod se uže prične kvariti, ko je vino na pipi. Ako tak sod skozi veho žveplate, ostane Vam zdrav, a vino ne cika. Prazni sod je takoj najnatančneje izprati, potem ga od znotraj kolikor mogoče posušiti in slednjič dobro zažveplati in zabiti. Tako kranjen sod Vam gotovo ostane dober. Pustiti malo vina v sodu za „spižo“, da se sod „cajta“, je največa neumnost, ki si jo moremo misliti. Ostanek vina se pokvari, scika, zgrije itd. ter okuži ves sod. Ako hočete sode posebno dolgo dobre ohraniti, obrišite jih vsak teden, naj si bodo polni ali prazni, z ruto, ki je napojena z oljem. To ruto lahko vedno rabite, le vselej kanite nekaj kapljic novega olja na njo.

Gospodarske novice.

* Glede osuševanja ljubljanskega močvirja, se je zopet nekaj storilo. V ponedeljek 16. sept. zbrali so se namreč vsled vabila deželnega odbora zastopniki vseh interesentov v posvetovanje, kako naj bi se razdelili stroški za osuševanje. Navzočni so bili kot zastopniki c. kr. vlade gg. deželne vlade svetovalec Dralka, inženjer Eipert in okrajni glavar ljubljanske okolice Mahkot; močvirski odbor sta zastopala člena njegova Peruci in Remškar, ljubljansko mesto podžupan V. Petričič in odbornik Gogola, deželni odbor pa deželni glavar dr. Poklukar, odbornik Oton Detela in kot tehniški zvedenec deželni inženjer Hrasčič.

Razprava, ki je trajala dve in pol ure, pokazala je ob končnem sklepanju soglasje glede nujnosti vprašanja in pa načeloma tudi glede konkurence po predloženem nasvetu, tako da je sedaj omogočeno daljnje postopanje ter da bode, ako moči, že v letošnjem deželnem zboru sklenen zakon, določujoč s pridržkom, da država pripomore v pokritje stroškov s primernim določenim delom, doneske interesentov v deželi; državni zakon pa, karerega bi bilo treba skleniti po zimi, bi določil donesek države. Nujnost osuševalnih del pokazale so še bolj posebno letos povodnji, ki so zopet uničile večino poljskih pridelkov na močvirju, vrednih okoli 200.000 gld. Bog daj, da bi bili barjani rešeni kmalu že tako neznosno hudih, redno vračajočih se škod. — Kadar se to doseže, čudili se bodo vsi, da je bilo mogoče toliko časa le tožiti in tarnati, ne pa začeti rešnega dela!

Odbor kmetijske podružnice vipavske naznanja vinskim trgovcem in krčmarjem, da se bode koncem tekočega meseca septembra pričela „bendima“ (trgatev) po Vipavi. Vinska letina bode v Vipavi glede kvantitete zelo enaka lanski letini, torej srednje dobra, a glede dobrote bode boljša od lanske. Strupena rosa (peronospora) je sicer mnogo, premnogo škode učinila zlasti po nižavah, a po višjih legah je grozdje dobro dozorelo in bode dalo dobro, prijetno in močno kapljico. Oni vinarji pa, ki so škropili trsje z modro galico, imeli bodo izborna vinska letina; le veselje je gledati trte, bogato obložene z zdravim in sladkim grozdem. Krčmarji in trgovci, ki želite kupico poštenega, dobrega in zdravega Vipaveca, obrnite se brez skrbi k svojim rojakom v Vipavo, in ne bodete se kesali ne Vi ne pivci Vaši. Svoji k svojim!

* **Premovanje konj v Šent Jarneji** 11. septembra t. l. Kot dodatek k poročilu v zadnji številki „Kmetovalčevi“ navedena so tu imena onih gospodarjev, ki so prejeli v Šent Jarneji državna darila za svoje konje. K premovanju so prigrali vsega skupaj 6 žrebcev, 28 kobil z žrebeti, 18 mladih brejih in 21 enoletnih in dvehletnih kobil. Darila so dobili, in sicer a) za kobile z žrebeti: Ivan Vrtačič iz Brezovice 40 gld., Anton Barborič iz Čadreja 25 gld., Ivan Gorenjec iz Vrha 20 gld., Anton Štravs iz Kostanjevice 20 gld., Martin Colarič iz Slinovca 15 gld., Ivan Globočnik iz Dobrave, Ivan Majcen iz Šent Janža in Franc Martinčič iz Drame pa vsak po eno

svetinjo; b) za mlade breje kobile: Franc Recelj iz Prekopa 30 gld., Anton Majzelj (stari) iz Šent Jarneja 20 gld., Ivan Kovačič iz Zg. Gradišča 15 gld., Franc Fabijan iz Sp. Gradišča in Anton Gregorčič iz Rakovnika pa vsak po eno svetinjo; c) za enoletne in dvehletne kobile: Matija Kerin iz Podloke, Anton Štravs iz Kostanjevice, Ivan Stroj in Ostroga, Franc Krhin iz Dobanj, Franc Vide iz Žvabov vsak po 10 gld., Ivan Globočnik iz Dobrave, Josip Čujnik iz Grobelj in Franc Colarič iz Šent Jakoba pa vsak po eno svetinjo.

* **Občni zbor c. kr. kmetijskega društva goriškega** je bil v nedeljo 15. septembra v Sežani. Predsedoval je družbeni predsednik gosp. grof Coronini. G. E. Klavžar je predaval o pogozdovanji Krasa in g. V. Dominko o trtni strupeni rosi. Razen tega je g. Stok iz Dutovelj stavil predlog, da bi društvo gledalo, da se olajša davek, katerega je plačevati od pustih zemljišč, ki se z marljivostjo izpremene v rodovitna tla, in da se zopet uvede premovanje govedi. G. Prelec iz Barke je priporočal, naj društvo zniža vsaj kraškimi svojim članom, če ne vsem, letnino, da bo udeležba večja in društveno delovanje uspešnejše.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Razglas kranjskim ovčarjem.

C. kr. kmetijska družba kranjska bode z letošnjo državno subvencijo za zboljšanje ovčarstva nakupila nekoliko ovnov frizijskega plemena ter jih brezplačno dala takim gospodarjem, ki dokažejo v svoji prošnji, potrjeni od županstva in od cerkvenega urada, da

- a) redijo uže več let precejšnje število ovac;
- b) da je njih kraj ovčarstvu posebno ugoden, in
- c) da jih je volja dobljenega ovna najmanj tri leta za plemo imeti in, kolikor umno ovčarstvo dopušča, tudi svojim sosedom ga za plemo prepuščati.

Pri oddaji ovna frizijskega plemena, katero je neprijetno več nego domače, ki ima posebno veliko mleka, lepo volno in je neizbirčno za krmo, dala se bode prednost tistim ovčarjem, ki dokažejo da izdelujejo tudi ovčji sir.

Prošnje, potrjene po predsedniku dotične kmetijske podružnice, je zadnji čas do 5. oktobra t. l. pri podpisani družbi vložiti.

C. kr. kmetijska družba kranjska.

V Ljubljani, dne 1. septembra 1889.

Ivan Murnik, predsednik.

Gustav Pirc, tajnik.

Naznanilo vsem udom, ki žele sadnega drevja iz družbene drevesnice.

Na podlogi ukrepa na družbenem občnem zboru za l. 1888. dne 23. maja t. l. in z ozirom na svoj ukrep z dne 1. septembra t. l. javlja podpisani odbor vsem udom:

1. Vsak, ki ostane družabnik v l. 1890., lahko dobi sadnega drevja iz družbene drevesnice uže letošnjo jesen.

2. Ker bode podpisani odbor dajal jeseni drevja le na račun l. 1890., zato bode zvršil le one naročitve, katerim bode pridejana letnina za l. 1890. ali pa potrdilo podružničnega predsednika, da je letnina za l. 1890. plačana. Kdor si naroči drevja uže to jesen, nima pravice naročiti si ga po znižani ceni tudi spomladi l. 1890.

3. Ker mora odbor skrbeti, da dobode vsak ud iz prva določeno število petih dreves, zato bode vzprejemal to jesen izključno naročila samo na 5 dreves za vsakega uda.

4. Ker bode jeseni skoraj gotovo malo naročil, zato bode

odbor poslal drevje vsakemu naročniku posebe neposredno, a stroške za pošiljanje moral bode vsak naročnik sam plačati.

5. Ako bode spomladi še dovolj drevja, imeli bodo jesenski udje naročniki še vedno pravico, da si ga kupijo po znižani ceni.

6. Udje vseh onih podružnic, katere so se izjavile, da pridre polovico letnine, kakor dosedaj za svoje namene, dobe jeseni po 5 dreves (visokodebelnih, 5 let starih, s podlogo vred 8 let starih), po 20 kr. eno. Te podružnice so: Bled, Bohinj, Boštanj, Idrija, Jesenice, Kamnik, Kostanjevica, Kranj, Logatec, Metlika, Mokronog, Postojna, Radeče, Ribnica, Senožeče, Vrhnika, Vipava in Zatičina.

7. Podružnice Brdo, Cerknica, Il. Bistrica, ljubljanska okolica (občine na barji), Krško, Novo mesto, Radovljica in Trebnje, niso še izjavile se glede letnine. Udje teh podružnic naj povprašajo pri svojem predsedniku, ali misli podružnica prihodnje leto kaj podjeti ter bi rabila polovico letnine. Če predsednik to potrdi, velja neredba št. 6. Nasproti pa bode odbor zahteval celo letnino od podružnice, in dotični udje bodo imei pravico dobiti po 5 dreves brezplačno.

8. Udje podružnic v Kočevji, Loži in Trziči ter tudi oni udje ljubljanske okolice, Ljubljane in zunaj dežele, ki niso še uvrščeni v nobeno podružnico, plačali bodo leta 1890. celo letnino podpisnemu odboru in bodo imeli zato pravico dobiti po 5 dreves brezplačno.

9. Naročila za drevje spomladi vzprejemala se bodo uže sedaj, in sicer **do 15. marcija 1890**! Pogoji veljajo gori navedeni, le da ni pridejati izkazila o plačani letnini za l. 1890.

10. Za spomlad ni število dreves, katero lahko en ud naroči, določeno, le kar je čez 5 dreves, je cena za vsako drevo sicer ista, t. j. 20 kr., a posebe je plačati po 3. kr. za zavoj vsakemu drevesu.

11. Po 15. marciji l. 1890. naznanil bode odbor vsakemu na-

ročniku, ako bode drevja zmanjkalo, za koliko mu bode število onih dreves, kar jih je čez 5 naročil, skrčil.

12. Po 15. marciji ima odbor pravico prodajati nenaročeno drevje tudi neudom po deželi po 30 kr., zunaj dežele pa po 40 kr., poleg pristojbine za zavoj.

13. Vsi udje, ki plačajo le 1 gld. letnine, morejo sicer dobiti drevja po znižani ceni, brezplačno pa ne.

14. Vsem naročilom je pridejati pristojni znesek v denarji, drugače se naročilo ne izvrši.

15. To jesen in prihodnjo spomlad dobiti bode samo jabolčnega in hruševega drevja. Pleme in vrsto onim peterim drevesom, do katerih ima vsak ud pravico, določi odbor. Kdor bode več naročil, sme si pleme in vrsto čez to število naročenega drevja izbrati. Prihodnjo zimo bode odbor izdal zapisek (katalog) v družbeni drevnici vzgojenega drevja.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, dne 1. septembra 1889.

Ivan Murnik s. r., predsednik.

Gustav Pirc, s. r., tajnik.

P. n. gg. udom podružnice c. kr. kmetijske družbe v Radovljici-Lescah.

Podpisano predstojništvo javlja, da more dobiti vsak ud radovljiško-leške podružnice v letu 1890. po 5 drevesec brezplačno iz družbene drevesnice v Ljubljani. Ako pa kdo to drevje želi dobiti uže to jesen, naj pa prijavi to željo podpisnemu predstojništvu in ob enem pridene 2 gold. letnine za leto 1890.

Kmetijska podružnica radovljiška v Lescah.

Fr. Legat, predstojnik.

INSEERATE

sprejema „Kmetovalec“ po ceni, zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalec“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zelo priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljenja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebsčin.

Hlapec,

ki je vaje konj in ki se razume na kmetijo in

kuhinjska dekla

se sprejmeta na neko manjšo grajščino na Kranjskem.

Podrobnosti pove gospod Franc Jonke v Ljubljani, Gradišče št. 3. (61-1)

Mlade črno belo pisane

BIKE

čistega oldenburškega plemena proda (60-2)

Fran Kotnik na Vrdu, pošta Vrhnika.

„Ljubljanski zvon“.

Stoji pol leta gld. 2.30, četrt leta gld. 1.15.

Pristni

logaški semenski grah

dobiti je pri (58-2)

podružnici c. kr. kmetijske družbe kranjske v Dolenjem Logatci.

Semenarska postaja

K. Rambouseka v Zborovu, pošta Forbes na Češkem

ima na prodaj za prihodnjo jesensko setev skušena semena zimskega žita sledečih sort:

Požlahtneno menjalno pšenico.

Avstral. Albay pšenico z resem.

Zborovsko menjalno rž.

Labradorsko rž.

Švedsko sneženo rž.

Montansko rž.

Kolosalno rž.

Probstajsko rž I. pridelek po originalnem semenu. (52 1)

Naročitve izvršujejo se po vrsti, kakor doidejo in sicer v plombovanih vrečah.

Cenike dobi se na željo zastoj.

RAZGLAS

kranjskim ovčarjem.

C. kr. kmetijska družba kranjska bode z letošnjo državno subvencijo za zboljšanje ovčarstva nakupila nekoliko ovnov frizijskega plemena ter jih brezplačno dala takim gospodarjem, ki dokažejo v svoji prošnji, potrjeni od županstva in od cerkvenega urada, da

- redijo uže več let precejšnje število ovác;
- da je njih kraj ovčarstvu poseono ugoden, in
- da jih je volja, dobljenega ovna najmanj 3 leta za pleme imeti in, kolikor umno ovčarstvo dopušča, tudi svojim sosedom ga za pleme prepuščati.

Pri oddaji ovnov frizijskega plemena, katero je neprimerno večje nego domače, ima posebno veliko mleka, lepo volno in je nezibirčno za krmo, dala se bode prednost tistim ovčarjem, ki dokažejo, da izdelujejo tudi ovčji sir.

Prošnje, potrjene po predsedniku dotične kmetijske podružnice, je zadnji čas do 5. oktobra t. l. pri podpisani družbi vložiti.

C. kr. kmetijska družba kranjska.

V Ljubljani, dne 1. septembra 1889.

Ivan Murnik,
predsednik.

(56 2)

Gustav Pirc,
tajnik.

Nobena Pšenica ne obrodi tako bogato,
ni tako trpežna,
ni tako dobra za kruh peči,
nima tako fine moke, kakor
rudeča Manitoba pšenica

(Manitoba-Rothweizen)

katero so za najboljšo spoznali na kolonijalni razstavi v Londonu in leta 1887. na veliki saksonski razstavi v Bautzenu. Ta pšenica ima po gosp. prof. dr. Nobbe-Tharandt-u — ki je prvi veščak na tem polji — 79 $\frac{1}{2}$ kgr. teže vsak hektoliter in 47 % sposobnosti za peči, tedaj 10 % več nego najboljša ogrska pšenica. Vzlic pozni setvi je zrnje tudi letos debelo in lepo. Koder so sejali to pšenico, povsod je dobro vspevala. V dokaz temu slede tukaj spričala iz raznih krajev. Gospod H. Hohage v Pungelscheidtu na Westfallenskem piše: Manitoba pšenica, katero sem lansko leto naročil se je vrlo dobro sponesla. — Gospod W. Jeutsch na grajščini Brokočine pravi: Vspeh poskušnje z 50 kgr. Manitoba pšenice me je v vseh obzirih zadovoljil. — Gospod Fran Krischke v Bravinu poroča: Od Manitoba pšenice, katero sem jeseni sejal, ni bilo do maja nič viditi, potem je pa naenkrat zrastle, ter je bila brez rje in snetja. — Gospod Jos. Peter v Strassermühl na Bavarskem piše: Manitoba pšenica, katero sem naročil od vas, sem v jeseni sejal in bila je krasna. — Gospod F. Tölle v Kleinenmappe poroča: Od naročenih 5 kgr. pšenice pridelal sem 166 $\frac{1}{2}$ kgr. zrnja. — Mi ponudimo 100 kgr. Manitoba pšenico z novo vrečo vred za 5 kgr. pošljemo poštne prosto kamor si bodi v Avstriji za 2 gld.

(54-3)

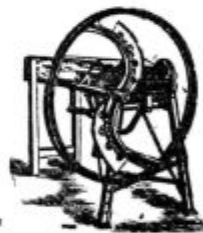
Berger & Co., Kötzschenbroda-Dresden (Sachsen).

Založba tovarne

pri

Franju Detter-ju v Ljubljani

na starem trgu št. 1. nasproti železnemu mostu (v lastni hiši).

Tu se dobivajo najbolj različni kmetijski in drugi stroji in orodja n. pr. mlatilni stroji na vlačilo (Göpel) in na roko slamorezni, šivalni, potem stroji, s katerimi se žito čisti in odbira, dalje malni, ki snažijo, žito trejo (šrotajo) in sadje mečkajo, potem otrgači za koruzo robkati in grozdje obirati, za vino in sadje, smrki (pumpe), dalje tudi trombe za gnojnico; stroji s katerimi se repa in korenje drobi, preproste in dvojne pluge, blagajnice, varne pred tatam in ognjem, stroje za žehtanje in ožemanje po Strakoseh in Bonerjevemu načinu i. t. d.

Kmetovalci, ki ne morejo precej plačati nakupno vsoto za prekornostne stroje i. t. d., morejo plačati tudi pozneje, na pr. o Vseh svetih, o Božici i. t. d. Imam tudi za kmetijske stroje veččega montérja (mašinista, ki se zastopi na sestavo strojev), ki je v stanu vsak stroj, bodisi, da ga goni človek, žival, voda ali par najboljši sestaviti ter ga prirejiti da dobro gre. To je velike vrednosti za kupca mojih strojev, zlasti ker jih montér skoraj nič ne stoji.

(45-7)

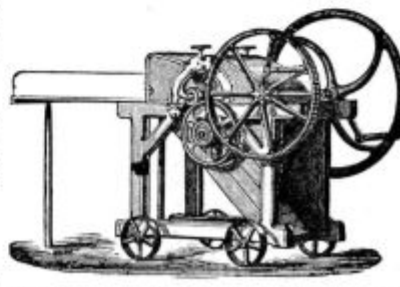
Jaz se tedaj priporočam za prav obilno nakupovanje, svarim pa ob enem gg. gospodarje, da se varujejo kupiti stroje od potovalcev (agentov), kateri so s svojim nepoštenim postopanjem uže marsikaterega gospodarja spravili v zadrego. —

Praviloma naj nikdo ne kupi reči, katere ni poprej videl, in če to ni mogoče, vsaj ne od ljudi ali od tvrdk, katere nihče ne pozna. Z neprevidnem postopanjem je bil uže osleparjen marsikater dober in pošten kmetovalec.

Moj popotnik Ivan Grebenc ima moje legalizovano, splošno pooblastilo, nanj se morejo kmetovalci popolnoma zanesti in mu dajati naročila za mene. Drugače pa prosim se pismeno in z zaupanjem na me obrniti.

S spoštovanjem

Franc Detter.

Proti boleznim v vratu,

hripavosti, kašlju, zlasti pri otrocih;

= proti boleznim v želodci in mehurji =

kakor tudi fina namizna kislina voda

je posebno priporočan

(12—18)

koroški rimski vreclec.

Na prodaj pri M. E. Supanu v Ljubljani in pri F. Dolenzu v Kranju

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Geiger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice
v Gradcu.

(Ta drevesnica pripoznana je kot ona največjih in najbolj vročjenih v Avstriji.
Priporočamo veliko in izbrano zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih: **sadnega drevja**, visokodebelnatega in pritličnega ter piramide, spalirje, kordone in enoletne požlahnitve: **divjakov in podlag za pritlikovce; jagodnega sadja; leptičnega drevja in grmovja, drevja** (6—17) **za drevojede itd.**

Razpošiljatev pravilno imenovanih **cepičev** vsih vrst sadja
Cenike je dobiti zastoj in franko.

Najboljši, najcenejši naj- sigurnejši in najstarejši

GNOJIVO

za sladorno peso, hmelj, trto, krompir, lan, zelenjad, kakor za vse druge rastline
kakor tudi za vsako zemljo je

zgoščeni goveji gnoj

(Engrais de boenf)

Ta gnoj je pripoznan od kmetijskih veščakov, ima zjajano vsebino od organskega dušika, fosforove kisline in kalija ter ima v sebi preko 60% organske snovi.

Ta gnoj je iz l. c. kr. izključno prideligovane in patentovane avstro-ogerske tovarne za zgoščeni goveji gnoj v Temesvaru (Bratje Saxl.) (24—11)

GLAVNA PISARNA: Dunaj, III.; Rennweg Nr. 20/qu.

Uzorec in poučne knjižice se zastoj pošlejo.

Bolezni želodca

in spodnjih telesnih delov, jeter in vranice, zlata žila, zaprtje, vodenica in kronična driska zdravi se najuspešneje s **Piccoli-jevo „Esenco za želodec“**, koja je tudi izvrstno sredstvo proti glistam. Pošilja jo izdelovatelj **lekar nar Piccoli v Ljubljani** (na Dunajski cesti) proti postnemu povzetju.

Varstvena znamka.

v **Rudolfovem** in skoraj po vseh lekarnah na Primorskem, Tirolskem, Koroškem, Štajarskem in v Dalmaciji in sicer po 15 kr. steklenica

Izdelovatelj pošilja

esenco za želodec

v zaboječih po 12 steklenic za 1 grl. 36 kr., pošne stroške trpi p. t. naročniki. (11—18)

Posamezne steklenice dobijo se pa razven pri izdelovatelju **lekarju PICCOLI-ju „pri Angelu“ v Ljubljani** po 10 kr., tudi še pri **lekarju Rizzoli-ju v Rudolfovem** in skoraj po vseh lekarnah na Primorskem, Tirolskem, Koroškem, Štajarskem in v Dalmaciji in sicer po 15 kr. steklenica

Nik. Hoffmann,

tovarnar kirurških instrumentov, umetnih ter orožni kovač in nožar

v **Ljubljani, na Mestnem trgu št. 12,**

priporoča bogato zalogo svoje raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zalogi obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako prodano reč jamči, da je dobra in iz najkvalitetnega blaga narejena.

Zlasti so v zalogi najboljši noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakovosti narede (14—17)

Andr. Druškovič

trgovina z železom, mestni trg št. 10,

priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, štorje za stokačoranje, samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena

štedilna ognjišča in njih posamezne dele.

Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železolitni gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo:

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd. Tudi se dobiva zmerom sveži dovski mavec (Lengenfelder Gyps) za gnojenje polja. (42—10)